UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

De Tempore Hyemales

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Feria sexta p[ri]me hebdomade Sermo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30599

Visual Library

noſcite miſeriã veſtrã: qꝛ filij eſtꝫ diaboli: ſerui pcti: q̄ viliſſima eſt ſeruitus ꝛ turpiſſima. ¶ Exẽplũ legit̃ de Diogene pho ꝙ cũ Alexãder diceret ſe dñatorẽ orbis. Ille ait. Nequaq̃ es dñs: ſed ſeruoꝝ meoꝝ ſeru⁹. Sugbia eñ dña tua ẽ: et hec eſt ancilla mea. ego eñ eã ſuppeditaui. Carnal' cõcupiſcẽtia ꝛ gula ꝛ auaricia ſũt dñe tue et ancille mee. id tu es meoꝝ ſuus. Aug⁹. Pctõꝝ ſeru⁹ eſt ꝛ nõ vnius dñi tm̃: ſed qd̃ grauι⁹ ẽ tot dñoꝝ q̄t vicioꝝ.

Terti⁹ art. Aud. ꝛc̃. Fugite hanc pcti ſeruitutẽ: al's nõ aſcẽderitꝫ hieroſolyma. Nã ſicut hẽ extra de ſeruis non ordinandis ꝛ eoꝝ manumiſſiõib⁹. ne ſeruorũ. Serui ordinari nõ debẽt ſine licẽtia dñorũ ſuoꝝ. Serui g̃ pcti non pñt admitti ad ordines angeloꝝ. et miſerrim⁹ hõi q̄ pcti ſeruitutẽ incurrit. Nã etiã de ſeruitute carnali dr̃. l. ff. de re. iu. l. Seruitute. Seruit⁹ morti eq̄pat̃. Et ex oppoſito de libertate dr̃. ff. de ỽbo. obli. l. liber. Nõ extimatõez nõ habet. Audite Si q̄s eſſet in dura ſeruitute crudeliſſimi tyrãni: vł forte catenatus ad remigãdũ in naui pyrataꝝ ꝛ poſſet de facili libari: nõne ad hoc laboraret: certe ſic. Expone ꝛ applica notãdo illd̃ qd̃ hẽ Hiere. lj. Fugite de medio babylonis.

¶ Feria ſexta p̄me hebdomade Sermo.

Ecce aſcendimus

Ecce aſcendimus ꝛc̃. Aia q̄ peccauerit ipſa morietur. Ezech. xviij. Ibi patet equitas diuine retributiõis: cui⁹ cõſideratio nos inducere debet ad opa facienda p que poſſum⁹ aſcẽdere ꝛc̃. Et hmõi eq̄tas etiã oſtendit̃ p totã epl'am. Ubi p̄mo ponit̃ veritatis ↄcluſio. Aia q̄ peccauerit ꝛc̃. vſq̃ ſup eum. Secũdo ↄcluſionis declaratio: cũ dr̃. Si impi⁹ egerit pñiam ꝛc̃. etſi auerterit ſe iuſt⁹ ꝛc̃. vſq̃ ibi ꝓpe finem: vita viuet ꝛ nõ morietur. Tertio declarationis cõfirmatio: cũ dr̃. ait dñs ops. ¶ Ecce ꝛc̃.

Prim⁹ articul⁹. An ↄtingat cadere a vera pñia: Q̄ nõ. Aug. ꝛ Amb. diffiniũt pñiam di. Pñia eſt ꝑpetrata plãgere: ꝛ plãgẽda nõ cõmittere. Cõtra. Joã. v. dñs dicit paly̆tico. Uade ꝛ noli ampli⁹ peccare. Itẽ exẽplo dauid q̄ de pctõ adulterij ꝛ homicidij penitẽs peccauit in nũeratione ꝓpli. ¶ Rñdet Bona. in. iiij. di. ix. Ueritas pnie attendit̃ duplr̃. Uno modo veritas eſſentialis: qꝛ vicꝫ habet veꝝ ꝓitatꝫ opus: vel nata eſt hẽc vicꝫ deteſtari pctm̃ cõmiſſum: ꝛ ꝓponere nõ cõmittere ꝑ futuro. Et ab illa ↄtingit cadere. Alia eſt ỽitas accidẽtalis q̄ vere ꝑducit in finez. et hec veritas dr̃ ỽtutꝫ ſtatũ ſiue cõtinuatione. et ab hac nõ ↄtingit cadere. Sed hanc nõ eſt hoim dicere hẽ niſi in fine. Cũ aũt dr̃ Aug. Pnia ꝛc̃. debet intelligi nõ committere nũc nec actu nec ꝓpoſito. Hec Bonauẽ. ¶ Pro fundamento. Etſi magna ſit virtus pñiam agere: nõ minoꝛ tñ in penitẽtia pſeuerare. Uñ Ouidi⁹ de arte. Non minoꝛ eſt virt⁹ q̄rere q̄ꝫ parta tueri. Damnet eñ libeꝝ arbitriũ ad malum flexibile. Uñ Sene. ad Lu. Ualentioꝛ oi fortuna anim⁹ ẽ: ꝛ ipſe res ſuas in vtrãq̃ ptẽ ducit: btẽq̃ ac miſere vite ſibijpi cauſa ẽ. Cũ g̃ q̄rit̃ An ↄtingat ꝛc̃. Dic rñ. vt ſ. Ex q̄ ↄclude ꝙ penitẽtib⁹ magna eſt cautela et diligentia adhibẽda vt ꝑ futuro caueant. Non eñ ſcribit̃: q̄ incepit. ſed: q̄ pſeuerauerit vſq̃ in finẽ hic ſalu⁹ erit Matt. x. Hoc etiã docuit chrs in cruce. Uñ Ber. Nos q̄cũq̃ ſeq̄mur caput noſtꝝ: nõ ceſſem⁹ tollere crucẽ nr̃am: pſeuerantes in ea ſicˉ chrs pſeuerauit: donec dicat ſpũs / vt requieſcamus a laborib⁹ nr̃is. Neminẽ audiamus frẽs: nõ carnẽ aut ſanguinẽ: nõ ſpũm quelibet deſcẽcium de cruce admonẽtẽ. ¶ Figura. Leui. iij. ꝛ. vij. ꝑcipit̃ vt nunq̃ offerret̃ hoſtia ſine cauda. Per caudã intellige finẽ ſiue pſeuerãtiã finalẽ. Itẽ in euangelio hodierno Joã. v. dr̃ dñs paly̆. Tolle grabatũ tuũ ꝛ ambl'a. Spũalr̃ pctõri dr̃. Tu qui p̄cedẽti tpe tollebas grabatũ tuũ. i. inclinationẽ viciosã: nũc tolle illã: ſupans illam ꝛ vincẽs: ꝛ ambula ſp̄ pſeuerãdo i bonis opib⁹. q. d. lꝫ difficultatẽ habeas ꝓpter on⁹ grabati. i. praue iclinatõis: tñ ſp̄ pſeuera. Qui eñ nauigãt mare: ꝓpẽ ventũ ↄtrariũ nõ dimittũt nauigare i mari. Incaſſuꝫ bonũ agit̃ ſi añ vite terminũ deſerat̃.

Terti⁹ articulus. In euãgelio qd̃ ſcribit̃ Joã. v. tria ſunt ↄſiderãda
¶ Primũ eſt pctõꝛis ꝑniciosa diſpoſitio.
¶ Scdm̃ eſt pr̃atꝫ ỽtuoſa reparatio.
¶ Tertiũ eſt ſaluatoꝛis gratioſa affectio.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

¶ Primū igiꝛ ⁊c̄. Hec diſpoſitio ſignificaꝛ
ꝑ lāguidos iacētes in porticibꝰ: de qbꝰ dꝛ
in euāgelio. Iacebat mltitudo magna lā
guentiū: cecoꝝ: claudoꝝ: ⁊ aridoꝝ. Pctōꝛ
em̄ dꝛ lāguidꝰ. Spūalr lāguoꝛ dꝛ ifirmi-
tas ſpūalis auferens saporē ſpūaliū ſic vt
ſpūalia videanꝛ amara. Pſ. Oēm eſcam
abomiāta eſt aīa eoꝝ. Hec infirmitas au-
fert ſenſum ⁊ motū ſpūalē. Itē pctōꝛ ē ce-
cus. Threñ. vl. Ve nobis qꝛ peccauimꝰ:
ideo obtenebrati ſunt ocl̄i nr̄i. Itē claudꝰ
eſt: nō em̄ recte ambulat. affectio qꝛ ꝗꝫ tra
hiꝛ ſurſum: tñ cito deſcēdit ꝓpꝛ pōdꝰ pcti.
Pſ. Coꝛ aūt eoꝝ nō erat rectū cū eo. Itē
pctōꝛ aridus eſt carens hūoꝛe grē ⁊ deuo
tiōis ⁊ viroꝛe charitatꝫ. Ideo pñt dicere
pctōꝛes illud Nūeri. xj. Aīa nr̄a arida eſt
Sunt em̄ ſic palmes abſciſus de vite. Io
an. xv. Siqs in me nō māſerit mitteꝛ fo-
ris ſicut palmes ⁊ areſcet. ¶ Secūdum ē
pctāꝫ ꝟtuoſa ꝑparatio. Qđ ſignificaꝛ ꝑ h̄ ꝙ
infirmi iacebāt in porticibꝰ. i. in ingreſſibꝰ
piſcine: vt ſic ſanari poſſent. Piſcina illa e-
rat iuxta tēplū probatica: a probaton qđ ē
ouis. qꝛ ibi cadauera pecudū ⁊ ꝑcipue oui
um q̄ vt plūmū offerebanꝛ in ea lauabanꝛ.
Et hēbat qnqꝫ porticꝰ. i. aditus. Piſcina
illa ſignificat pñiam in q̄ ſunt abluēda coꝛ
da vt deo ſacrificenꝛ: ad quā ingrediꝛ ꝑ ti
morē. Eccī. ij. Qui timent dñm ꝑparabunt
coꝛda: ⁊ in ꝯſpectu eiꝰ ſanctificabunt aīas
ſuas. Eſt aūt hmōi timoꝛ qntuplex. et ſic
ſunt qnqꝫ porticꝰ. Primꝰ eſt timoꝛ oꝛiens
ex cōſideratione diuīe ſcīe oīa ꝯtēplantis.
Iob. xxxij. Cōſiderans cū timoꝛe ſollici-
toꝛ. Secūdus eſt timoꝛ ex ꝯſideratōe di
uine iuſticie. Apoc. xiiij. Timete deum qꝛ
veniet hora iudicij eius. ¶ Tertiꝰ eſt timoꝛ
ex cōſideratiōe diuīe potētie. Eccī. j. Vnꝰ
eſt altiſſimꝰ creatoꝛ oīm ⁊ metuēdꝰ nimis
¶ Quartꝰ ē timoꝛ ex ꝯſideratōe ꝓprie ne-
qtie. Hiere. ij. Arguet te malicia tua ⁊c̄.
ſequiꝛ. Scito ⁊ vide qꝛ malū ⁊ amarū/ reli
qſſe te dñm deū tuū: ⁊ nō eſſe timoꝛē eius
apđ te. Et Sap. iiij. Veniēt in cogitatiōe
pctōꝝ ſuoꝝ timidi ⁊c̄. Huiꝰ timoꝛ ex cōſi-
deratione infernalis miſerie. O qꝫ hoꝛren
dū eſt infernū intrare vbi vmbꝛa moꝛtꝫ et
nullus oꝛdo: ſed ſempiternꝰ hoꝛroꝛ ⁊c̄. dꝛ
Iob. x. In his porticibꝰ debēt iacere pec
catoꝛes vt ad piſcinā pñie deſcēdant ꝑ ti-
morē depmentē. Sꝫ iſti timoꝛi debet ad-
iungi ſpes q̄ ſignificaꝛ ꝑ expectationē lan-
guidoꝝ expectantiū aq̄ motū: ꝑ quē intel-
ligiꝛ influxꝰ aq̄ ſpūalis grē. Cui etiā anne-
cti debet volūtatꝫ conatꝰ q̄ ſigtur in hoc ꝙ
qlibet lāguidoꝝ conabaꝛ deſcēdere in pi-
ſcinā poſt motiōem aq̄. Sic ⁊ tu pctōꝛ cū
ſentꝫ in aīo tuo turbatiōem cōpūctionis
deſcēde ibi vt lauerꝫ. Illā em̄ motionem
facit angelus dei in aliqua bona inſpira-
tione a deo miſſa ⁊c̄. qꝛ vt dicit Paulꝰ. ij.
Coꝛ. iij. Nō ſumꝰ ſufficiētes aliqđ cogita-
re ex nob ⁊c̄. ¶ Tertiū eſt ſaluatoꝛis gra-
tioſa affectio. Nō em̄ vult moꝛtē pctōꝛis:
Ezech. xviij. Vñ benigne venit hieroſoly
mā ⁊ viſitauit lāguidos circa piſcinam: et
aſpectu miſeratōis vidit ibi vnū triginta-
qnqꝫ annos hñtē in ifirmitate. Cui dicit.
Vis ſanꝰ fieri: Chryſ. Nō q̄rit vt diſcat.
hoc em̄ ſupfluū eſſet: ſed vt oñderet iſtius
patientiā. Et rñdit lāguidꝰ. Dñe hoīem
nō habeo ⁊c̄. In hoc ſignaꝛ ꝙ pctōꝛ omni
auxilio deſtituiꝛ. Dicit ḡ ei ieſus. Surge
reſtitutꝰ ſanitati tolle grabatū tuū et am-
bula: ad declaratiōnē miraculi. Et ſtatim
ſanꝰ factꝰ ⁊c̄. Hoc ꝑcipit dñs in iuſtifica-
tione pctōꝛis Pꝛimo ꝙ ſurgat recedendo
a pctis. Scđo ꝙ tollat grabatū poꝛtando
onꝰ pñie ꝑ eo. Tertio vt ambulet ꝓficien-
do i bonū. Erat aūt ſabbatū. In q̄ ſigꝛ ꝙ
pctōꝛ dū curaꝛ poniꝛ in q̄ete ꝯſcīe. Oſten-
dit etiā dñs ꝑterea gratioſam affectionē
ſuā: qꝛ cū inueniſſet eū in tēplo: informa-
uit eū dicēs. Ecce ſanꝰ factꝰ es iā amplꝰ
noli peccare/ ne deteriꝰ tibi aliqđ ꝯtingat.
Alcuinꝰ. Si grām ꝯditoꝛis agnoſcere vo
lumꝰ: fugiēda ē turba cogitationū: decli-
nanda ſunt prauoꝝ cōuēticula: fugiēdū eſt
ad tēplū: ⁊ noſipſos ſtudeamꝰ tēplū dei fa
cere. ¶ Notate bñ ꝙ huic dictū eſt: iam am
pliꝰ noli peccare: et ꝑſeuera in bono. qꝛ ſine
ꝑſeuerātia nemo pōt ſaluari. Exēpluꝫ in
hiſtoꝛia de. xl. martyribꝰ de eo q̄ nō ꝑſeue
rauit q̄ coronā amiſit. Bern. Tolle ꝑſeue
rantiā nec obſequiū mercedē habet.

Tertiꝰ arti. ⁊c̄. Multo diligētiꝰ ē ꝓ-
uidēda ſalus aīe qꝫ coꝛpis. Nā vt hr̄
xxxvij. di. ſedulo. et. xij. q. j. ꝑcipimꝰ. ⁊. C.
đ ſacroſcīs ecclijs. l. Sācimꝰ. Aīa ē coꝛpi
ꝑponēda. Audite Siqs eſſet cecꝰ: claudꝰ
⁊ aridus: ⁊ a lōgo tp̄e paralyticꝰ: an nō ti-

meret de morte: Etſi eſſet medic⁹ aliquis
expt⁹ q̇ ſciret ⁊ vellet eū̄ curare: nonne ar-
dēter ꝑcuraret ei⁹ aduentū ⁊c̄. Applica ⁊c̄.
Multo magꝭ ſollicitari debet q̇s ꝓ cura-
tione aīe ſue. Et Mat. xvj. Quid ꝓdeſt
homi ſi vniuerſum mūdū lucref ⁊c̄.

Sabbato poſt ꝑmā dn̄icā q̄dragesime

Ecce aſcendi-
mus ⁊c̄. Sp̄ gaudete: ſine iter-
miſſiōe orate: in oib⁹ grās agi-
te. j. Theſ. vlt. Si hec feceritꝭ/ hieroſoly-
mā aſcēdetꝭ. Ubi notāda ſūt tria ſatꝭ ne-
Primū eſt ſpūalis cōſola- (ceſſaria.
tio. Semp gaudete.
Aſſidua ⁊ deuota oratio. ibi: ſine inf-
Affectuoſa grāꝝ actio. In oi- (miſſione.
bus grās agētes.
De ꝑmo Phil. iiij. Gaudete in dn̄o ſp̄.
De ſcdo Rho. xij. Orōni iſtātes. De ter-
tio. Aug. Quid meli⁹ ⁊ aīo geramus ⁊
ore ꝓmam⁹ ⁊ calamo exp̄mamus q̄ꝫ Deo
grās. Nec em̄ aliq̇d dici breui⁹: nec audi
ri leti⁹: nec itelligi grādi⁹: nec agi fructu-
oſi⁹ pōt. Liberalitas em̄ dei magnas gra-
tias agentib⁹/ magꝭ elargif. Ecce ⁊c̄.

PRim⁹ articulus. An cōtingat pn̄iam
iterare: Q, nō. Ad Heb. vj. Impoſ
ſibile ē eos q̇ ꝓlapſi ſſ rurſus renouari ad
pn̄iam. Cōtra Ezech. xviij. Si ipi⁹ ege-
rit pn̄iam ⁊c̄. Rn̄. Bona. in. iiij. diſt. ix.
Iterari pt pn̄ia q̄ꝫdiu hō ē in hac vita. ſꝫ
poſt hāc vitā nō pōt iterari. Quare autē
pn̄ia iteraf: nō aūt baptiſm⁹/ rō ē triplex.
Prima: q̇a ī baptizato imp̄mif charact:
q̇ eſt indelebilis. in penitentia ꝟo non.
Scd̄a: q⁊ baptiſm⁹ eſt ꝯ morbū nō itera
bilē. ſ. ꝯ pctm̄ originale. pn̄ia ꝟo cōtra mor
bum iterabilē. ſ. ꝯtra peccatum actuale.
Tertia: q⁊ baptiſm⁹ totā hꝫ efficaciam a
paſſiōe chri. pn̄ia ꝟo nō tm̄ a paſſiōe chri:
ſꝫ ab actu nr̄o. Et iteꝝ baptiſm⁹ nō iteraf
ſic nec paſſio chri: pn̄ia ꝟo iteraf ſm̄ ꝙ vo-
lūtas nr̄a ꝯuertif ⁊ reuertif. et inde eſt ꝙ
in baptiſmo oīs pena remittif. in pn̄ia ꝟo
nō. Etſi baptiſm⁹ iterareſ/ dareſ nob occa
ſio peccādi. Nō ſic ē in pn̄ia: q̇a pccā punit
Cū em̄ dr̄ apl̄s. Impoſſibile eſt ⁊c̄. pōt fi
eri vis in eo ꝙ dr̄ impoſſibile eſt ⁊c̄. q⁊ nō
ex virib⁹ hūanis. vel impoſſibile. i. nō poſ-
ſibile. Hec Bon̄. Pro fund. Multū ē
illō notandū ꝙ pn̄ia ſp̄ fieri pōt fructuoſa
an̄ mortē: ſed nō poſt. Idcirco caueat q̇ſ-
q̄ꝫ ſibi Nā ſic dr̄ Sen̄. ad Lu. Ignoras q̇
loco mors te expectat. Tu itaq̄ꝫ ſi ſapiens
fueris in oī loco eam expectabis. Et in li.
de cōtēptu mōi dr̄. Nō igif ceſſes ea q̄ bo
na ſunt oꝑari q̄ꝫdiu es ī mortali culpa a q̄
nō potes exire niſi ꝑ pn̄iam: de q̄ q̄ſitū eſt
An ꝯtingat ⁊c̄. Dic rn̄. vt ſ. Ex q̄ ꝯclude
q̄nta ſit benignitas dei erga pctōres. Un̄
de pn̄ia diſt. iij. talis. Talis eſt mihi cre-
de erga hoīes dei pietas ꝙ nunq̄ꝫ ſpernit
pn̄iam ſi ei pure ⁊ ſimplr offeraf: etiā ſi q̇s
in ꝓfūdū veniret maloꝝ ⁊ inde reuerti ve
lit/ libēter eū̄ amplectif. Figura. ij. Re.
xiiij. in recōciliatiōe abſalonis. vide ibi q̄ꝫ
etiā parat⁹ fuit ipē Dauid iteꝝ ſibi recon
ciliari: vt patet. ij. Reg. xviij. qn̄ dicebat:
ſeruate mihi pueꝝ. Expone ⁊ applica no-
tādo illud. ij. Coꝝ. xv. Non vult de⁹ ꝑire
aiam hominis.

SEcūduꝫ artf. In euāgelio qd̄ ſcribif
Matt. xvij. notāde ſūt tres ꝯſidera-
tiones ad pn̄iam inductiue ⁊ ad aſcenden
dū hieroſolymā.
Prima eſt ꝯſideratio imitāde ꝑpatōis
Scd̄a eſt ꝯſideratio admirāde ꝯtēpla-
Tertia ē memorāde ꝯſuatōis. (tiōis
De his vide ī ſermonib⁹ ꝓ feſto trāſfigu-
ratiōis. et accipe qd̄ volueris.

TErtius articulus. Aud. ⁊c̄. Si autē
vultꝭ ad hmōi gloriam ꝑuenire/ chri
ſtum imitari ſtudeatꝭ vt inter eius mem-
bra inueniri poſſitis. Nam vt dicif. xij. di.
Non decet. et de conſe. diſt. iij. Celebrita-
tē. Uidete ergo ne diabolū magis q̄ꝫ chri-
ſtum imitemini: et ſic cum diabolo in in-
fernum detrudamini: quod vobis graui-
ter eſſet imputandum. Nam vt dicitur. ff.
de minoribus. l. cum indigno dato in fi.
imputandum eſt ei qui talem elegit. Ca-
uete ergo ne ſitis illi ſimiles qui propter ti
morem modici laboris relinquit princi-
pem nobilem qui vult eum ditare et ho-
norare: ⁊ potius eligit ſequi ſocium ꝓdito-
rem: qui per viam planam ⁊ ſuauem ducit
eum in vallem in qua ſpoliandus ⁊ pati-
bulo affligendus ⁊c̄. Expone notando ꝙ
ſi diabolum ſociaueris in peccatis/ ducet

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN